

Technische vragen RWB Actieagenda 2024-2028

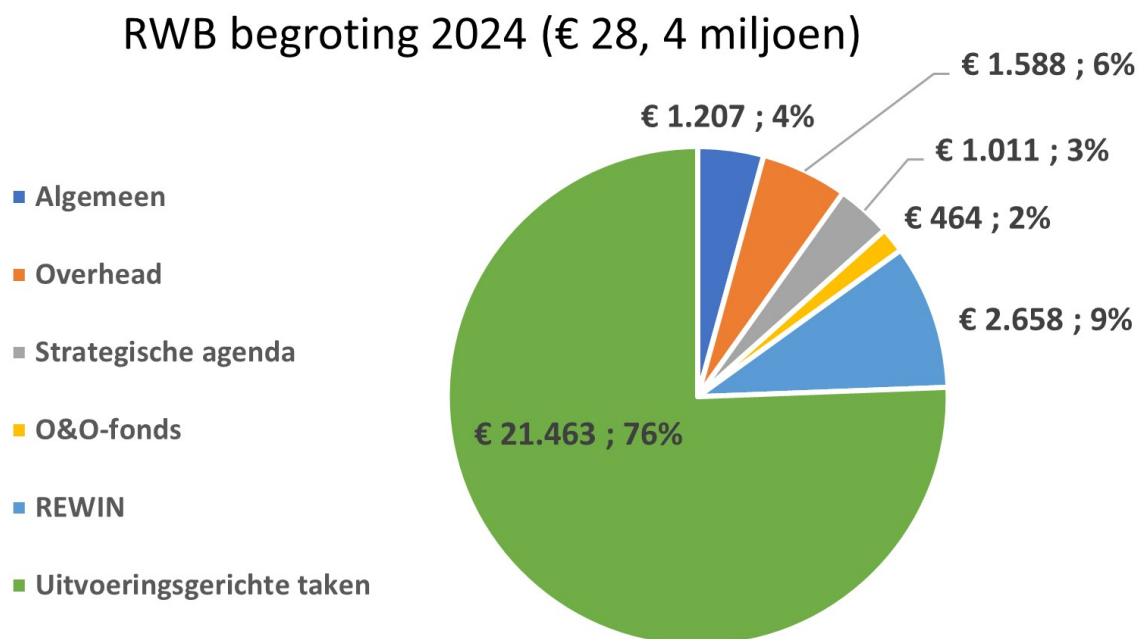
1. De Regio West Brabant (RWB) verandert, het is nu een vrijwillige samenwerking van 16 gemeenten die gezamenlijk een aantal uitvoeringsgerichte taken uitbesteden aan de RWB.

Deze uitvoeringsgerichte taken vragen in 2024 circa 17 miljoen Euro en bestaan uit:

- a. Kleinschalig collectief vervoer (> 12 miljoen)
- b. Regioarcheologie & cultuurhistorie (+/- 3 ton)
- c. Route bureau West Brabant (2 ton)
- d. Mobiliteitscentrum (> 4 miljoen)
- e. Deze uitvoeringsgerichte taken worden gedurende of na het transitie jaar overgedragen aan Stedelijke Regio West Brabant West (SRWB). Bouwt SRWB gedurende het transitiejaar al aan een operationele organisatie voor deze taken?

Antwoord: De uitvoeringstaken van de RWB bedragen voor 2024 21,5 miljoen euro (afgerond). Voor Kleinschalig Collectief Vervoer staat 16.4 miljoen (afgerond) euro geraamd. Voor regioarcheologie (waar de gemeente Steenbergen geen afnemer in is) staat 283 ton geraamd. En voor het mobiliteitscentrum 4,9 miljoen (afgerond).

De uitvoeringstaking maken geen onderdeel uit van het transitievraagstuk van de RWB-Stedelijke Regio. Zij blijven bij de RWB. Het onderdeel waar de transitie over gaat is het grijze-blok (3% van de totale begroting. Zie ook het onderstaande cirkeldiagram.



2. De RWB wordt een kennis, advies en lobbyorganisatie en de operationele taken worden afgebouwd. Wat betekent dit voor onze organisatie?

- a. Qua personele doorgroei en ontwikkel mogelijkheden?
- b. Hoe gaan we de opbrengst van het RWB monitoren en optimaliseren?

Antwoord: De RWB wil ieder jaar inzet plegen op minimaal één groot (nationaal of Europees) subsidietraject. Subsidies zijn altijd een balans van vraag en aanbod. Deze vraag komt ook deels vanuit de bedrijven zelf omdat ze (additionele) middelen nodig hebben voor hun ontwikkelingen en innovaties. Vanuit de gemeente gaan we de informatiestroom richting de bedrijven verbeteren door

subsidie-termijnen en kansen te benoemen in de nieuwsbrief die richting de bedrijven wordt verzonden. We informeerden de bedrijven ook al voor de Regiodeal en het O&O-fonds, maar via de nieuwsbrief willen we de informatiestroom sterker maken. Vanuit de aanbodkant vraagt het vooral pro activiteit om ook vooraf te bezien welke subsidietrajecten interessant zijn voor Steenberg. De kansrijke trajecten kunnen we dan als inzet meegeven aan de RWB, zodat daar regionaal op geacteerd kan worden.

Bij de jaarrekening wordt met een infographic duidelijk gemaakt welke (directe) subsidies binnen de begroting van RWB zijn beland. Daarnaast wordt via het jaarverslag toegelicht aan welke indirecte subsidies (deze lopen niet via begroting RWB) is bijgedragen. In dit kader is het interessant om het LinkedIn-kanaal ([linkedin.nl/company/regiowestbrabant](https://www.linkedin.com/company/regiowestbrabant)) van RWB te volgen waar actuele informatie wordt gedeeld over gerealiseerde subsidies en subsidiekansen.

3. Het RWB beheert het Onderzoek en Ontwikkefonds Regio West Brabant. Blijft deze taak bij de RWB? Dit O&O-fonds is een subsidiefonds, bedoeld voor projecten die bijdragen aan de versterking van de economische structuur en het economisch vestigingsklimaat van West-Brabant.

- a. Voor welke projecten heeft onze gemeente in 2022 en 2023 subsidie aangevraagd?
- b. Hoeveel van deze aanvragen zijn gehonoreerd?
- c. Hoeveel heeft onze gemeente in totaal in 2022 en 2023 uit dit fonds ontvangen.

Antwoord: het O&O fonds blijft bij de RWB. Zoals al geantwoord in vraag 2 hebben we bedrijven geïnformeerd over de tranches van het O&O-fonds. Daarin is voor 2022 en 2023 helaas geen subsidieaanvraag uitgekomen voor de gemeente Steenberg. De (voornamelijk Europese en nationale) subsidietrajecten waarop de RWB gaat acteren zijn vanwege de grotere investeringsomvang kansrijker voor Steenbergse projecten (vergelijk de +4 ton van het O&O-fonds met de 77 miljoen van de Regiodeal). Waar mogelijk kan het O&O-fonds wel een basis vormen voor mogelijke ontwikkelkansen.

4. Door de RWB is het Afsprakenkader Arbeidsmigranten Regio West-Brabant ontwikkeld. Dit afspraken kader beschrijft de gezamenlijke verantwoordelijkheid die de deelnemers aan het RWB hebben genomen ten aanzien van arbeidsmigratie in deze regio. Beschreven is welke randvoorwaarden worden gesteld en welke acties worden ondernomen. De vragen zijn:

- a. Is dit afspraken kader nog actueel?

Antwoord: Ja, dit afsprakenkader is nog actueel. Ook in 2023 zijn diverse thema's opgepakt die in het kader benoemd zijn, zoals verbetering van de informatiepositie van arbeidsmigranten via het Brabants Migratie Informatie Punt. Dit is een pilot die tot oktober 2025 doorloopt en die bestaat uit een vast, een mobiel en een digitaal informatie-, registratie- en meldpunt. Alle West-Brabantse gemeenten participeren hierin.

Een ander voorbeeld is de vertaling van het begrip "gezond leef- en werkklimaat", dat volgens het afsprakenkader wordt nagestreefd. Daarvoor heeft de GGD samen met een aantal gemeenten en externen een gesprekleidraad gemaakt die gemeenten kunnen gebruiken bij gesprekken met nieuwe en bestaande initiatiefnemers voor huisvesting arbeidsmigranten. Tot slot is in 2023 een begin gemaakt met het verkennen van de mogelijkheden van een handhavingpilot samen met het landelijke Flexibel Regionaal Interventie Team.

- b. Worden deze randvoorwaarden gehandhaafd? Hoe wordt aan de handhaving hierop vorm gegeven? Wordt deze handhaving gedurende en na het transitie jaar gecontinueerd?

Antwoord: Gemeenten rapporteren jaarlijks over de acties die zij hebben uitgevoerd. Dat doen RWB en de provincie ook. Dat wordt samengebracht in een voortgangsrapportage. De voortgang van de afspraken over het faciliteren van huisvesting wordt nu al op de schaal van de verstedelijkingsregio's besproken. Dat zal dus sowieso gecontinueerd worden. Over de voortzetting van overige acties en de coördinatietaak moet het gesprek nog plaatsvinden. De intentie is de huidige vorm van samenwerking tot eind 2025 door te zetten, omdat ook de pilot met het Brabants Migratie Informatie Punt tot oktober 2025 loopt.

c. Afsproken is de voortgang op de acties te monitoren. Wordt dit na het transitiejaar gecontinueerd?

Antwoord: Dat moet dus nog besproken worden.

d. In het kader van de monitoring is de afspraak gemaakt dat er jaarlijks een beknopte voortgangsrapportage wordt uitgebracht. Is over 2023 een voortgangsrapportage gemaakt?

Antwoord: Nog niet. De bestuurlijke kopgroep bespreekt op 7 februari de wenselijkheid en vorm hiervan.

e. Wordt het delen van kennis en ervaringen zoals in dit Afsprakenkader is afgesproken gecontinueerd?

Antwoord: Daar moeten ook nog afspraken over gemaakt worden.

5. De RWB is een vrijwillige Gemeenschappelijke regeling. De Stedelijke Regio West Brabant West is de vastgestelde Gemeenschappelijke Regeling van de toekomst. De vraag is kan Steenbergen zonder de RWB?

Zo ja: Kunnen we dan ook uitstappen?

- a. Overwegen andere gemeenten dat?
- b. Wat gaan we missen als we uitstappen?
- c. Wat kost het onze gemeente om uit te stappen?

Zo nee: Kunnen we dan "overlap en wrijving" tussen de beide GR en voorkomen:

- d. Gaat dit onze gemeente extra bestuurlijke en managerial capaciteit kosten?
- e. Kan dit zonder verlies van kwaliteit?
- f. Hoe voorkomen we dan dat dit extra geld kost

Antwoord (5a t/m f):

De positionering van RWB is gericht op versterking van het economisch vestigingsklimaat en specifiek op de transitie naar een nieuwe economie. De inzet richt zich op ketens binnen het regionaal ecosysteem. De samenwerkingsschaal is groter dan die van de stedelijke regio. Ook de partners uit onderwijs, bedrijfsleven en REWIN zijn op deze schaal georganiseerd. Tegelijkertijd is samenwerking met de stedelijke regio en gemeenten noodzakelijk om tot daadwerkelijke uitvoeringskracht en investeringsvermogen (projecten) te komen. Capaciteit en middelen zijn binnen RWB immers beperkt aanwezig.

Het college ziet de inhoudelijke kansen van de Actieagenda, omdat deze voor het Steenbergse bedrijfsleven positief kan uitpakken, van de boeren in de klei tot aan innovatieve multinationals zoals Cosun en Rijk Zwaan. Met deze actieagenda kunnen we hulp bieden in belangrijke randvoorwaarden voor een bloeiend bedrijfsleven, maar ook in hordes zoals verzilting en verdroging van gronden. Deze randvoorwaarden zitten in de RWB-agenda, het gaan dan om dingen zoals (hulp in) subsidies, lobby

en positionering in Europa en Den Haag. Daarmee kunnen we de boer en multinationals helpen in het door-ontwikkelen van hun bedrijven.

Op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat gemeenten actief uit de RWB willen stappen. In de huidige gemeenschappelijke regeling van de RWB uit 2021 regelt het AB in overleg met de vertrekkende gemeente de financiële verplichtingen alsook de andere gevolgen van uittreding. De RWB moet dan een redelijk periode krijgen op haar begroting en formatie in orde te krijgen met het nieuw aantal deelnemers.

In de te wijzigen Gemeenschappelijk Regeling (vanwege de nieuwe Wgr) worden specifiek uitredingsregels vastgelegd voor de vertrekkende gemeente. De uittredende gemeente betaalt in de jaren na het moment van uittreding een afnemend percentage van de algemene bijdrage per inwoner die in de meerjarenbegroting. De afbouw gebeurt als volgt:

- > In jaar 1 na uittreding: 100%
- > In jaar 2 na uittreding: 80%
- > In Jaar 3 na uittreding: 60%
- > In Jaar 4 na uittreding: 40%
- > In Jaar 5 na uittreding: 20%

De verwachting is dat de transitie Stedelijke Regio-RWB geen extra capaciteit gaat kosten voor de gemeenten. De uitvoerende en beleidsadviserende capaciteit die bij de RWB betrokken was (advisering over mobiliteit, ruimte en economie) zal voornamelijk naar de Stedelijke Regio gaan. De strategische capaciteit voor de RWB kan geborgd worden in de organisatie. Omdat we schuiven met bestaande capaciteit en kunde verwachten we geen kwaliteitsverlies in de advisering vanuit Steenbergen.

Op de vraag of de overlap tussen de RWB en de Stedelijke Regio geld kost heeft het college ook zorgen. Met name de ravijnjaren 26/27 (en verder) zijn actuele zorgpunten voor gemeenten door heel het land. Vandaar dat gesteld wordt in de zienswijze dat de steun aan de RWB-agenda niet onvoorwaardelijk is. Concreet wil het college ook de meerwaarde tussen beiden partijen (RWB en stedelijke regio) zien, zodat een mogelijk extra investering gelegitimeerd is.

De aanvullende vragen (ontvangen op 05-02-2024).

1. Er is meerdere keren aangegeven dat we als gemeente en als regio wellicht meer subsidies kunnen verwerven dan we momenteel binnen halen.

Een voorbeeld hiervan is het Just Transition Fund van de Europese Unie waarin nog aanzienlijke fondsen voor infrastructuur en innovatie beschikbaar zijn. De RWB benoemt dit fonds expliciet als onderdeel van het subsidieloket. De vragen zijn:

1. Heeft de RWB ondernemers of lokale overheden geadviseerd bij subsidie aanvragen voor dit fonds?.

Antwoord: Het Just-Transition Fund (JTF) is een Europees fonds waar door provincie en regio actief op wordt georganiseerd. Uit het JTF heeft de regio 58,5 miljoen gekregen. RWB zet zich samen met provincie, REWIN en centrumgemeente Breda actief in om tot realisatie van de middelen uit dit fonds te komen. Er zijn op de drie sporen innovatie, infrastructuur en arbeidsmarkt kwartiermakers aangesteld die zo veel mogelijk kansrijke projecten (groen en rijp) uit het veld hebben opgehaald. Er zijn diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd voor overheid, onderwijs en bedrijfsleven.

Daarnaast worden de projecteigenaren geholpen bij de eerste stappen om te komen tot een aanvraag.

Aangezien RWB geen investeringsvermogen heeft om zelf grote aanvragen te doen is zij afhankelijk van het aanbod aan publiek-private projecten. Projecten die binnen het kader van deze regeling niet passend zijn worden geholpen om te komen tot andere financieringsmogelijkheden zoals Regiodeal, OP Zuid, etc. Veel regelingen hebben hoge drempelbedragen. Dit vraagt om allianties van samenwerkingspartners. Om hiertoe te komen zet RWB met partners actief in op de versterking van netwerken (onder meer via broedplaatsen als DAB-lab, Green Protein Centre, etc.). Daarnaast constateren we dat subsidie uit het O&O-fonds vaak helpend is in de verkenning naar mogelijke samenwerking en allianties om in een later stadium tot grotere aanvragen binnen andere regelingen te komen.

2. Heeft de RWB zelf subsidie aangevraagd voor het versnellen van de energietransitie en het vernieuwen en veerkrachtig maken van de economie?

Antwoord: RWB heeft ook zelf diverse aanvragen lopen, veelal samen met gemeenten, om vanuit de eigen rol tot versnelling te komen op circulair. Denk daarbij aan projecten rond de keten van biobased bouwen, circulair inkoopbeleid gemeenten, OV-bereikbaarheid van campussen en broedplaatsen, sociale innovatie rond transitie en arbeidsmarkt. Dit alles passend binnen de huidige inzet op circulaire economie, plantbased en arbeidsmarkt. Het merendeel van de projecten zit in de aanvraag voor de nieuwe regiodeal. Daarnaast zijn er een aantal allianties binnen JTF waar in geparticipeerd wordt met ureninzet, maar dit is beperkt gezien de eerder genoemde hoge drempelbedragen. Energietransitie (RES) is niet een onderwerp waar RWB zich primair op richt, wel wordt gekeken naar mogelijkheden rond waterstof.

3. Zijn er voor West Brabant subsidie aanvragen gehonoreerd?

Antwoord: Vanuit het JTF-fonds (EU) is voor West-Brabant 58,5 miljoen beschikbaar gesteld. Een groot deel van dit budget is in 2023 gereserveerd of beschikt. Daarnaast volgen er in 2024 nog enkele nieuwe uitvragen voor projecten passend binnen deze regeling.

Voor de Regiodeal (Rijk) hebben we als West-Brabant gezamenlijk een propositie ingediend richting het Rijk. Met deze propositie vragen we een bijdrage van 30 miljoen op een totaalinvestering van 77 miljoen euro. Daarnaast loopt de "oude" regiodeal uit 2019 nog steeds. Deze deal was gezamenlijk met Midden-Brabant gemaakt en leverde een rijksbijdrage van 10 miljoen op (op een totaalinvestering van 130 miljoen). Zoals in ook eerder gesteld in een ander antwoord, wil de RWB toe naar minimaal één Rijks- of EU-subsidieaanvraag per jaar. Dit naast diverse kleinere subsidies. Gezien de grootte van deze subsidieaanvragen en het werk wat gevraagd wordt (communicatie/lobby/bezoeken) is gezamenlijk optrekken als regio zeer wenselijk.

4. Inzake de transitie hebben we nog de vraag of de RWB bij de opbouw van de kennis, advies en lobby organisatie ook deskundigheid op het gebied van Europese subsidies gaat opbouwen en inzetten voor onze Stedelijke Regio en dus voor onze gemeente?

Antwoord: Regio West-Brabant organiseert op de beschikbaarheid van subsidies en de openstelling van regelingen voor West-Brabant. De gemeente en stedelijke regio zijn van cruciaal belang als uitvoeringsschaal om juist te komen tot projecten en investeringsvermogen. Hierop is een wisselwerking nodig. Zoals de toename in grote subsidies laat zien worden we hier steeds beter in. Dit komt ook door de sinds 2017 door de gemeenten ingezette focus in de regionale samenwerking op versterking van het economisch vestigingsklimaat, de triple helix-samenwerking, de toename van broedplaatsen en campusomgevingen en versterking van bijhorende netwerken. Dit vraagt echter om

een lange adem om gezamenlijk zowel voldoende projecten als een eensluidend verhaal te hebben. Succesvolle samenwerkingen zoals in de Brainportregio zijn al meer dan 25 jaar in ontwikkeling.

De technische vragen uit de raadsinformatieavond

1. Hoe ziet het proces eruit na de vaststelling van de zienswijze? Wie geeft uiteindelijk een klap op de actieagenda?

Antwoord: Na de behandeling in de raden zal de RWB een nota van zienswijze maken met de verwerking van de aangedragen zienswijzen. Deze nota van zienswijze zal op 27 maart worden vastgesteld in het Dagelijks Bestuur (Strategisch Beraad) van de RWB. Definitieve vaststelling van het gewijzigde actieprogramma volgt medio april in een extra ingelast Algemeen Bestuur.

2. Welke subsidietrajecten heeft de RWB succesvol doorlopen en om wat voor bedrag gaat het?

Antwoord: Er lopen een in 2023 20 directe subsidietrajecten die een betrekking hebben op 2023 en deels nog afronding in de komende jaren, waarmee een totaal is gemoeid van meer dan €6 miljoen. Het gaat dan bijvoorbeeld om arbeidsmarktprojecten (West-Brabant werkt met talent, Human Capital Aanpak), mobiliteitsprojecten (Smartwayz, verkeersveiligheid, RMP), economieprojecten (Smart Industry & Logistiek) en gekoppeld aan KCV.

Daarnaast zijn er een aantal grootschalige (Europese) subsidies/regelingen binnen gehaald voor de regio waar nog actief op wordt georganiseerd in 2023 en 2024, zoals het Just Transition fund (€58,5 miljoen) en de Regiodeal MidWest Makes & Moves uit 2019 (€130 miljoen, waarvan €10 miljoen Rijksfinanciering). In deze regiodeal zitten projecten als Green Protein center van Cosun, maar ook Delta Agrifood Business (DAB-lab), Treeport Experience centre en Sidestream Innovation Valley. Hiermee zijn allerlei innovatiebroedplaatsen in de regio gestart, die zelf ook weer tot allerlei nieuwe subsidieprojecten komen via ons eigen O&O-fonds en Europese regelingen als Interreg en OP-Zuid. Op deze laatste regelingen ondersteunt RWB vaak de subsidieaanvraag via adhesiebetuigingen (steun uitspreken voor subsidie).

Inzet in de nieuwe agenda is om jaarlijks te komen tot een grootschalige (indirecte) subsidieaanvraag via Europese of Rijkssubsidieprogramma's.

Nog steeds lopende is de aanvraag voor de Regiodeal. Hierin vragen we van het Rijk een bijdrage van 30 miljoen, tegen een totaalinvestering van 77 miljoen. De propositie die we gemaakt hebben ligt nu, ter beoordeling, bij het Rijk. Steenbergend dingt met 2 projecten mee in de regiodeal, waaronder een project van Cosun om opschaling van innovatieve producten en eiwitten te creëren op het AFC.

In eigen beheer hebben we het O&O-fonds (onderzoek en ontwikkelfonds). Dit fonds is voor kleinschalige ontwikkelingen die een bedrag tussen de 10.000 en 40.000 euro nodig hebben ter ondersteuning. Voor 2024 is hier 464.000 euro beschikbaar, welke verdeeld wordt over 3e tranches. Deze subsidies zitten in de voorfase van nieuwe publiek-private samenwerkingen en leiden op langere termijn tot grote maatschappelijke meerwaarde. Dit is aan de voorkant niet altijd direct zeker en duidelijk. Zo is het huidig TNO-programma Biorizon (10 miljoen aan onderzoeksbudget) voortgekomen uit een O&O-subsidie van €50.000 om deze te verkennen. Hetzelfde geldt voor allerlei andere lopende programma's als BioVoice, Symbiosis4Growth, etc.

3. Is 1 lobbyist voor de hele regio genoeg?

RWB richt zich op coördinatie en lobby op subsidies passend binnen de eigen economische focusagenda en in het bijzonder de programma's plantbased, circulair en innovatie. Deze afbakening helpt om gericht te komen tot subsidies. Hiertoe specifiek benodigde lobby vindt niet alleen vanuit RWB plaats, maar juist in afstemming met lobbyisten vanuit gemeenten, provincie, bedrijfsleven en onderwijspartners. Afhankelijk van de specifieke vraag worden lobby-allianties gevormd. Daarnaast worden op sommige vraagstukken ook externe lobbyisten uitgenodigd om processen te begeleiden als deze heel specialistisch zijn (denk aan: goederenvervoer over spoor). Lobby is vaak een sluitstuk. Veelal is er sprake van het richten van de eigen agenda om kansrijk te zijn in subsidietrajecten, belangenbehartiging aan de voorkant om regelingen passend voor onze agenda te krijgen en het daadwerkelijk zicht krijgen op de mogelijkheden binnen het (Europese) subsidielandschap. Dit is niet specifiek bij één persoon belegd, maar onderdeel van het werk van diverse inhoudelijk gerichte medewerkers.